

Нове щомісячне опитування підприємств

Бізнес під час війни: Київська область

Грудень 2023

Виконавець проєкту:	 ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ	Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»
Партнер дослідження:	 КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ	Київська обласна державна адміністрація
Фінансова підтримка:	 ПРЯМУЄМО РАЗОМ	Проєкт реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу
	 МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ	Міжнародний фонд «Відродження»
	 ATLAS NETWORK	Atlas Network

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проєкту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Ірина Федець, старша наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Публікацію підготовлено в рамках проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Її зміст є виключно відповідальністю ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу, МФ «Відродження» чи ATLAS Network.

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.ua

www.ier.com.ua

[Facebook ІЕД](#)

[Facebook За чесну та прозору митницю](#)

[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО ОПИТУВАННЯ

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі спеціальний звіт «Бізнес під час війни: Київська область», за результатами нового щомісячного опитування підприємств.

Звіт підготовлено спільно з Департаментом економіки Київської обласної державної адміністрації.

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводить щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів – підприємців та керівників підприємств.

Щомісячне опитування керівників підприємств відбувається в рамках зміни дії проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Щомісячні тенденції презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

При формуванні панельної вибірки використано аналітичну систему YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>).

Зміст

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	4
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ.....	5
ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ.....	5
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ.....	5
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	6
ВИРОБНИЦТВО.....	6
ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	7
ЗАБОРГОВАНOSTІ.....	7
ЗАЙНЯТІСТЬ.....	8
ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	10
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ.....	10
ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	10
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЗАВАНТАЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА.....	11
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	11
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА.....	12
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу.....	12
ВИБІРКА.....	13

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Київської області під час війни

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

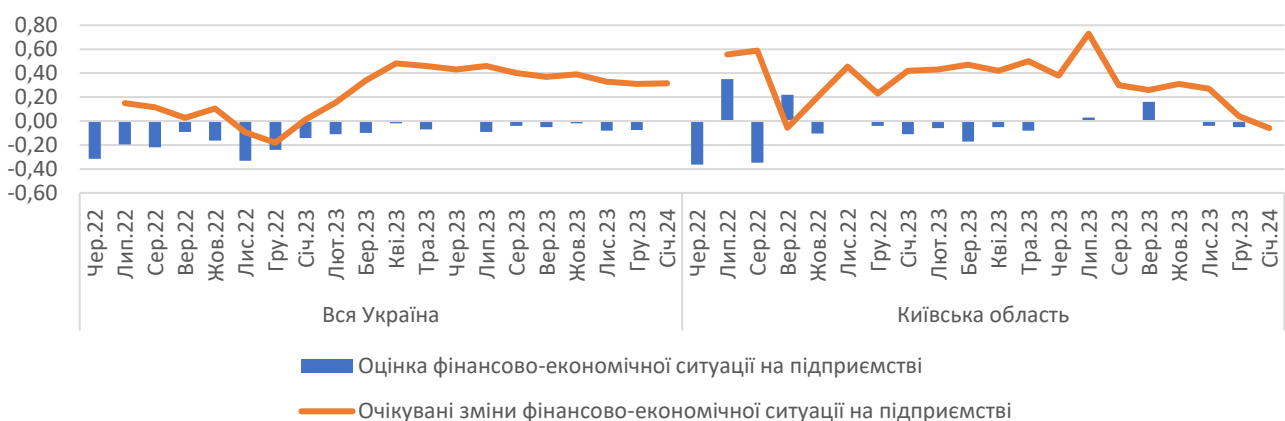
У грудні оцінки підприємців Київської області щодо фінансово-економічної ситуації суттєво не змінилися порівняно з листопадом, проте спостерігається поступове погіршення очікувань на піврічну перспективу. Водночас, оцінки та очікування щодо загальноекономічної ситуації по області поступово погіршуються, на відміну від загальноукраїнських значень, за якими суттєвих змін не відбувається. Динаміка відновлення в порівнянні з аналогічним періодом минулого року для області погіршилась, тоді як загалом по країні змін не відбулось. Очікування щодо дворічних перспектив погіршились як загалом по країні, так і для області. На відміну від загальноукраїнських показників, за якими спостерігається незначне покращення виробничих результатів та відсутні різкі зміни щодо очікувань на короткострокову перспективу, по області погіршились як показники результатів, так і очікування. Темпи скорочення зайнятості прискорилися як по області, так і загалом по країні. Водночас, підприємці Київщини не відчувають труднощів у пошуку кваліфікованих або некваліфікованих працівників. На підприємствах Київської області рівень завантаження потужностей вищий ніж в цілому по Україні.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- **Оцінки власної фінансово-економічної ситуації підприємцями Київщини лише незначним чином перевищують загальноекономічні показники, водночас в обох випадках суттєвих змін у порівнянні з попереднім місяцем не відбулось.** Індекс поточної фінансово-економічної ситуації в грудні становить -0,05 (-0,04 в листопаді), що лише незначним чином перевищує загальноукраїнський показник, який становить -0,07 (був -0,08 у листопаді). Відсутність суттєвих змін у показниках означає, що у відсотковому розподілі значних змін порівняно з попереднім місяцем не відбулось, а від'ємне значення свідчить що відсоток негативних оцінок переважає позитивні.

Рис. 1. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві зараз і очікування на 6 місяців, індекси

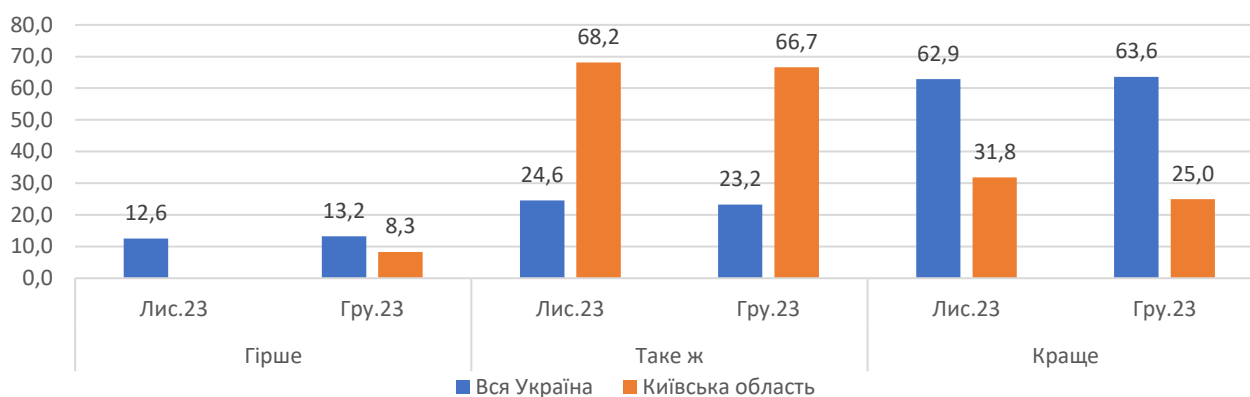
- **Прогнози підприємців Київщини на майбутні пів року погіршуються вже три місяці поспіль та є суттєво нижчими за загальноукраїнські значення, за якими значних змін не відбувається.** Значення індексу очікуваних змін фінансово-економічної ситуації на підприємстві для області змінилося з 0,04 до -0,05. Це сталось через значні негативні зміни в частці оптимістів, відсоток яких зменшився з 8,7% до нуля. Водночас, відсоток песимістів збільшився з 4,3% до 6,3%. Для порівняння, загальноукраїнський показник залишився незмінним, індекс очікувань два місяці поспіль становить 0,31.

- **Серед підприємців Київщини збільшилась частка тих, хто не зміг дати прогноз на наступні шість місяців (із нуля до 23,8%), а загалом по Україні цей відсоток суттєво не змінився та становить 13,8% (був 12,8%).**

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ

- **Динаміка відновлення фінансово-економічної ситуації порівняно з тим, що було рік тому по області, уповільнилась, водночас, загальноукраїнські показники залишилися незмінними.** У відсотковому розподілі по області збільшилась частка тих, у кого ситуація є гіршою, ніж була рік тому, та водночас, зменшилась частка тих, для кого ситуація стала кращою. При цьому відсоток тих, у кого нічого не змінилось у порівнянні з минулим роком, залишився без істотних змін. У загальноукраїнських показниках суттєвих змін у відсотковому розподілі не відбулось

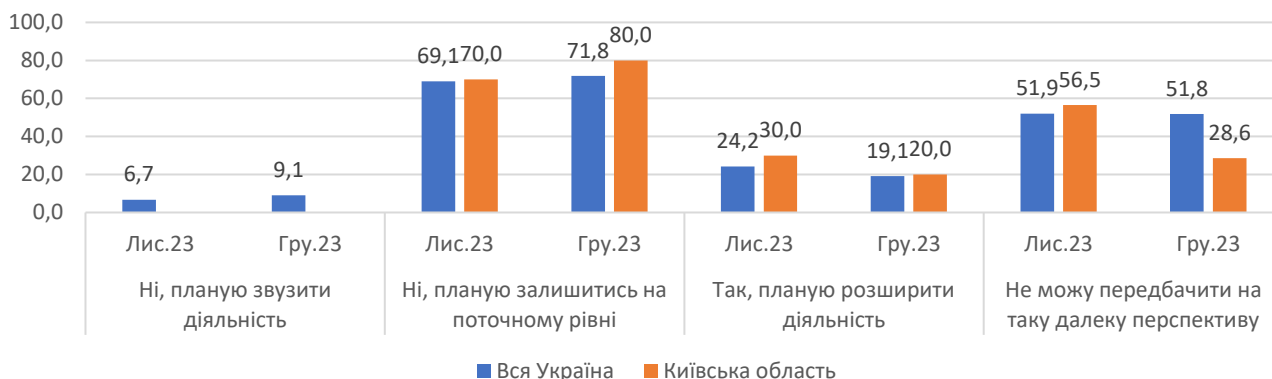
Рис. 2. Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2023 року?, % опитаних

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

- **Очікування щодо перспектив на наступні два роки погіршилися як по області, так і загалом по країні.** По області суттєво зменшилась частка тих, хто планує розширюватись, та збільшилась частка тих, хто не планує змін. Водночас, частка тих, хто планує звузити діяльність по області вже кілька місяців поспіль дорівнює нулю. Для порівняння, на рівні країни зменшилась частка «оптимістів», що планують зміни, та збільшилась частка тих, хто планує звузити діяльність.
- **Рівень невизначеності в довгостроковій перспективі для області зменшився майже вдвічі, водночас, загальноукраїнський показник майже не змінився в порівнянні з минулим місяцем.**

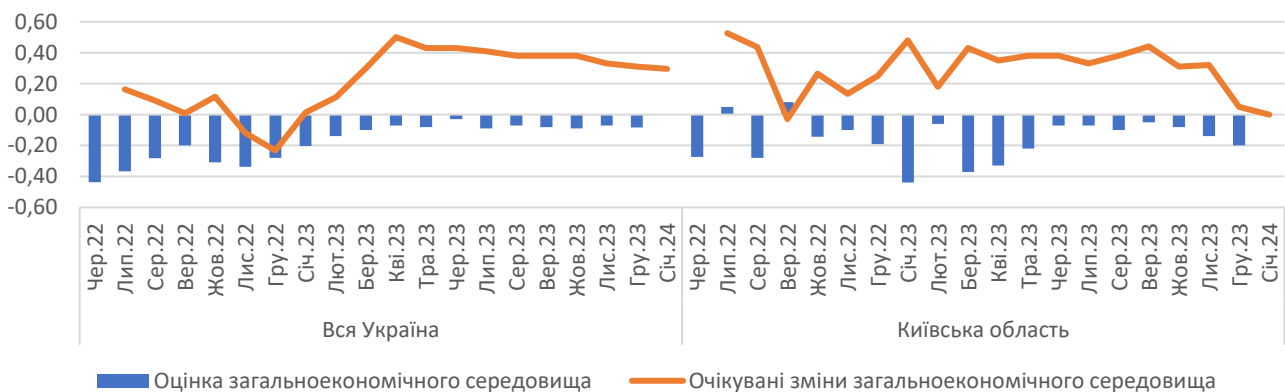
Рис. 3. Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?, % опитаних

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

- У Київській області вже три місяці поспіль спостерігається суттєве погіршення поточних оцінок загальноекономічного середовища, водночас у загальноукраїнських показниках значних змін не відбувається. Відповідний *індекс* для регіону зменшився з -0,14 до -0,20. Це відбулось через негативні зміни в частці «оптимістів». По області, як і минулого місяця, відсутня частка тих, хто дає позитивні оцінки. Водночас, частка тих, хто негативно оцінює загальноекономічне середовище, суттєво збільшилась, із 13,6% до 20,0%. На рівні країни відсоток тих, хто дає негативні оцінки, збільшився з 18,9% до 21,2%, тоді як відсоток тих, хто дає позитивні оцінки, істотно не змінився. Загальноукраїнський індекс при цьому становить -0,08 (був -0,07).
- Прогнози підприємців Київщини щодо піврічних перспектив поступово погіршуються, тоді як загалом по країні значення істотно не змінилось. *Індекс очікуваних змін загальноекономічного середовища* для області зменшився з 0,05 до нуля. На рівні країни показник становить 0,30 (був 0,31). Для Київської області відсутня як частка «оптимістів (була 10% у листопаді) так і частка «песимістів (була 5% минулого місяця.)На рівні країни значних змін у відсотковому розподілі не відбувається.
- Рівень невизначеності щодо загальноекономічного середовища для області збільшився, тоді як загалом по країні суттєвих змін показника не відбулось. Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на майбутні пів року, по області збільшився із 13,0% до 19%. У цілому по Україні показник становить 15,1% (був 16,3%).

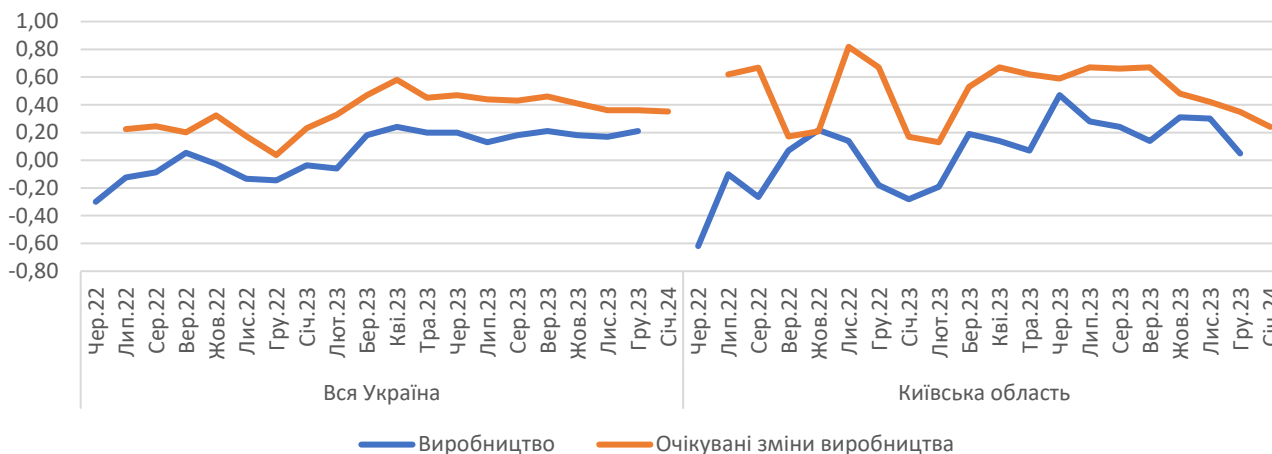
Рис. 4. Загальноекономічне середовище зараз та очікування на 6 місяців, індекси

ВИРОБНИЦТВО

- Поточні результати щодо виробництва в регіоні суттєво погіршилися, на відміну від загальноукраїнських значень, за якими результати дещо покращилися. *Індекс змін виробництва* в грудні для Київської області зменшився з 0,30 до 0,05. Частка підприємств області, які нарощували обсяги виробництва, зменшилась із 34,8% до 9,5%, водночас, частка тих, хто скоротив обсяги виробництва, збільшилась із 4,3% до 14,3%. На рівні країни відсоток підприємств, які нарощували виробництво, збільшився з 29,6% до 34,4%, а відсоток тих, хто його скорочував, зменшився з 18,0% до 16,8%. У результаті, *Індекс змін виробництва* загалом по Україні збільшився з 0,18 до 0,21.
- На наступні три місяці підприємці Київщини очікують подальшого погіршення значень, показник є нижчим ніж загалом по країні, де суттєвих змін не відбулось. *Індекс очікуваних змін виробництва* для Київської області зменшився з 0,35 до 0,24. По Україні показник становить 0,35 (два місяці поспіль був 0,36). При цьому, для області зменшилась і частка оптимістів (із 43,5% до 28,6%), і частка тих, хто планує скорочувати обсяги виробництва (із 8,7% до 4,8%).

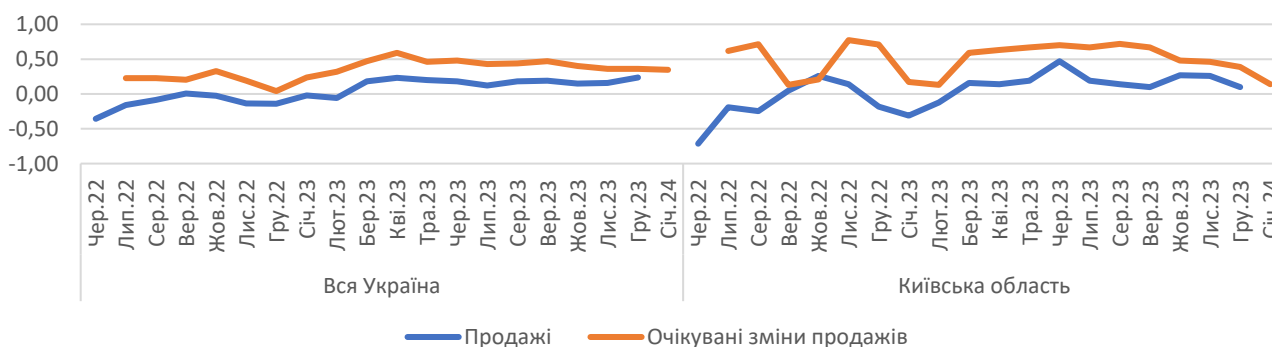
Рис. 5. Індекс змін виробництва

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- **Оцінки попиту серед підприємств Київської області погіршились, вони є гіршими за загальноукраїнські значення, за якими результати покращились.** Значення *індексу змін продажів* для Київської області зменшилось із 0,26 до 0,10. Для України показник збільшився з 0,16 до 0,24. При цьому, серед підприємців області зменшилась частка тих, хто нарощував обсяги продажів, із 34,8% до 23,8%, та збільшилась частка підприємців, які скорочували обсяги продажів, із 8,7% до 14,3%.
- **Прогнози підприємців області щодо зростання обсягів продажів поступово погіршуються та є більше ніж удвічі нижчими за загальноукраїнські показники, які суттєво не змінились.** *Індекс очікуваних змін обсягів продажів* Київської області зменшився з 0,39 до 0,14. Загалом по Україні, показник становить 0,35 (два місяці поспіль значення було 0,36). Відсоток підприємців області, які очікують зростання обсягів продажів, зменшився з 52,2% до 28,6%. Водночас, частка тих, хто очікує на зменшення, продажів суттєво не змінилась.

Рис. 6. Індекс змін продажів

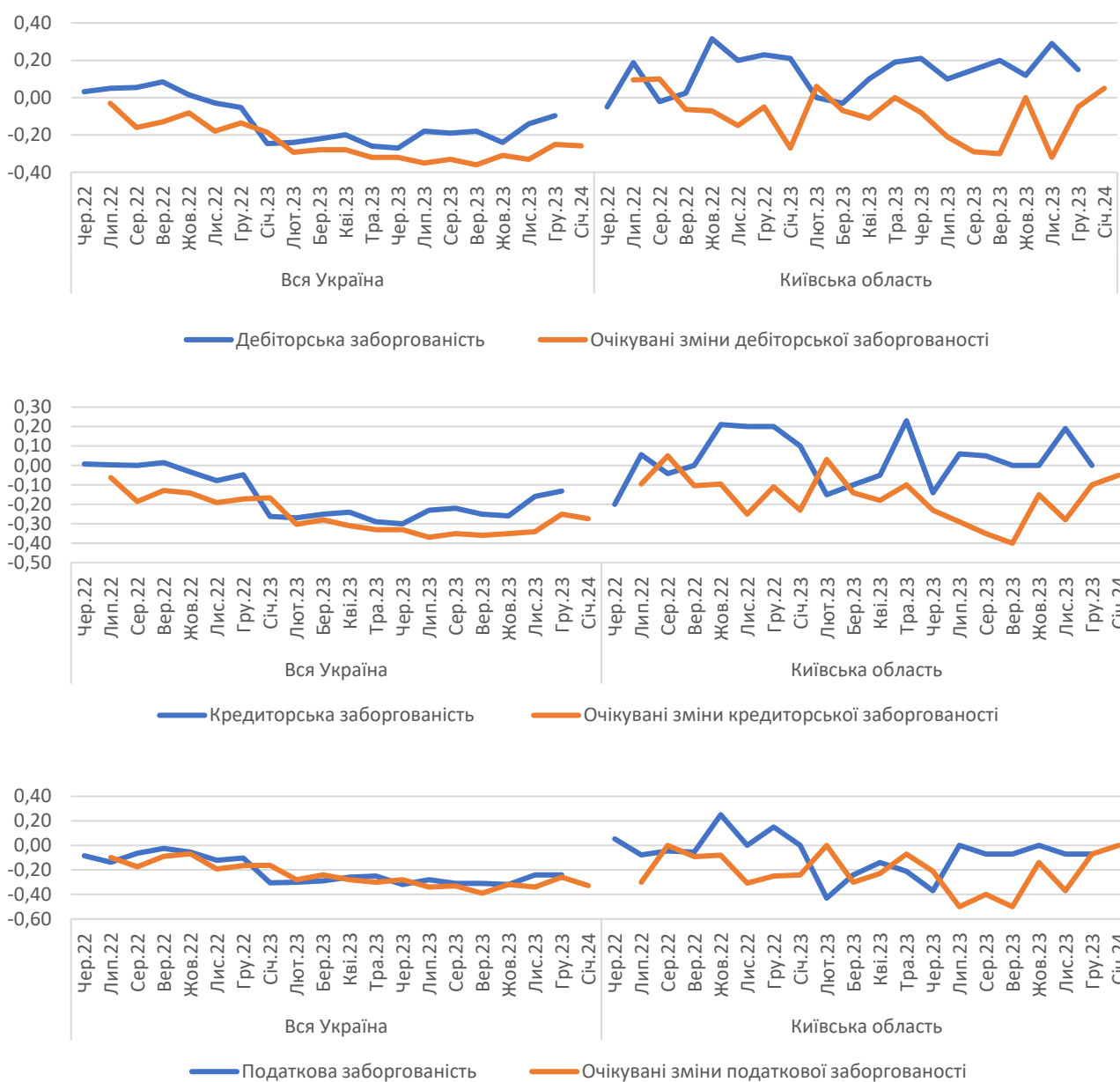

ЗАБОРГОВАНОСТІ

- **Загалом по країні показники накопичення дебіторської та кредиторської заборгованостей збільшуються два місяці поспіль, хоча і менш суттєво ніж за попередній період.** Показник податкової заборгованості залишився без змін. Водночас, по області спостерігається покращення значень дебіторської та кредиторської заборгованостей. Показник податкової заборгованості не змінився в порівнянні з попереднім місяцем.

- У тримісячній перспективі по країні не очікується суттєвих змін для дебіторської заборгованості, водночас, показник очікувань для податкової та кредиторської заборгованостей покращився. Водночас, по області очікується погіршення показників за всіма видами заборгованостей.

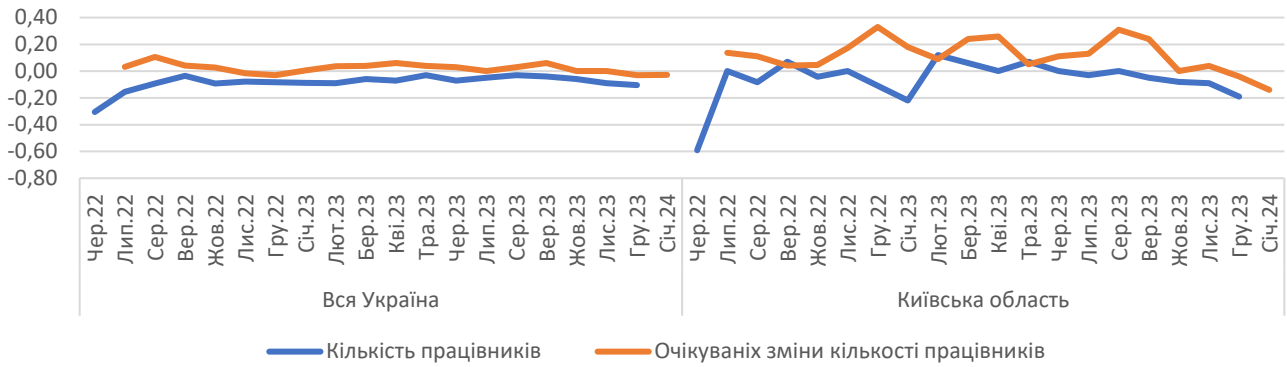
Рис. 7. Індекси змін заборгованостей

ЗАЙНЯТІСТЬ

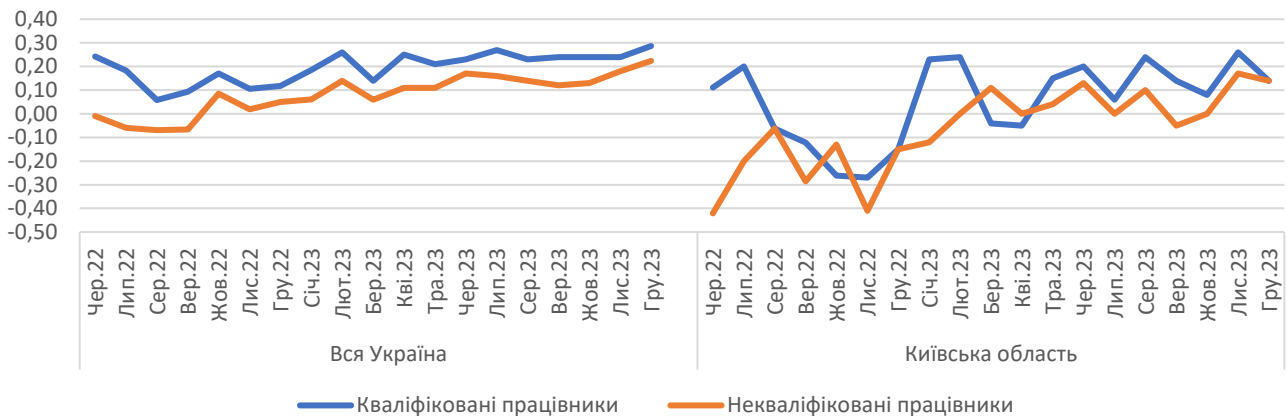
- У грудні темпи скорочення зайнятості прискорилися як по області, так і загалом по країні. Значення індексу змін кількості працівників для регіону зменшилось із -0,09 до -0,19. Частка тих, хто збільшував кількість працівників, відсутня вже кілька місяців поспіль, тоді як частка тих, хто їх скоротив, збільшилась із 8,7% до 19,0%. У загальноукраїнському вимірі індекс зменшився з -0,09 до -0,11.
- У перспективі на три місяці очікується подальше зменшення показника в регіоні, водночас, загалом по країні показник залишився без змін. Індекс очікуваних змін кількості працівників для Київської області зменшився з -0,04 до -0,14. На рівні країни показник очікувань два місяці поспіль становить -0,03.

Рис. 8. Індекс змін кількості працівників

У Київській області зменшилися труднощі в пошуку як кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників, тоді як загалом по країні стало важче шукати працівників. Індекс пошуку кваліфікованих працівників для Київської області зменшився з 0,26 до 0,14. При цьому, відсоток тих, кому важко шукати кваліфікованих працівників (23,8%), перевищує відсоток тих, кому легко знайти таких працівників (9,5%). Загальноукраїнський показник становить 0,29 (три місяці поспіль значення було 0,24). Індекс пошуку некваліфікованих працівників для Київської області зменшився з 0,17 до 0,14. У відсотковому розподілі збільшилась і частка тих, хто відчуває труднощі в їх пошуку, із 17,4% до 19,0%, і частка тих, кому таких працівників шукати легше, із нуля до 4,8%. Загальноукраїнський показник збільшився з 0,18 до 0,22.

Рис. 9. Індекс змін працівників (кваліфіковані/некваліфіковані працівники)

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Київської області під час війни

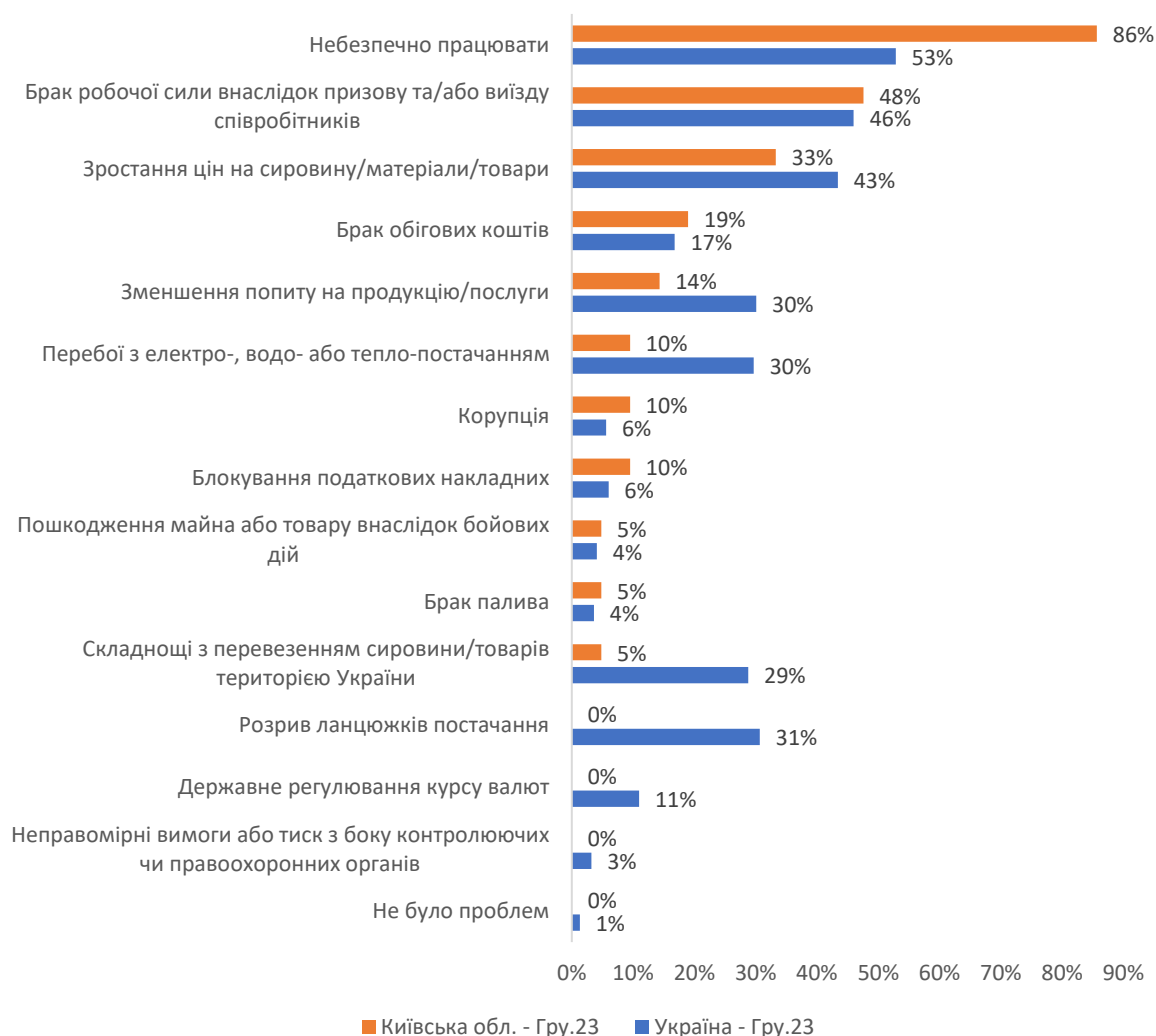
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Як і для всіх підприємств загалом, опитаних у грудні 2023 року, головною проблемою для бізнесу Київської області стала **небезпека для роботи**, пов'язана з російською агресією та обстрілами. Водночас, у Київській області про цю проблему говорили набагато частіше ніж у середньому в усіх областях, охоплених цим опитуванням: 86% опитаних порівняно з 53%.

Знову ж таки, подібно до ситуації в загальному, серед усіх опитаних підприємств на друге місце серед перешкод для бізнесу в Київській області в грудні вийшов **брак робочої сили внаслідок призову чи виїзду співробітників**. Про цю проблему на Київщині повідомили 48% підприємств, що приблизно відповідає актуальності цієї перешкоди для загальної вибірки (46%).

Рис. 10. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу, грудень 2023 (% опитаних)¹

¹ Сума відповідей може перевищувати 100 відсотків, оскільки респонденти мали можливість вибрати декілька варіантів.

Зростання цін на сировину або матеріали стало третьою за значенням перешкодою в грудні для бізнесу Київської області. Тут про цю проблему говорили 33% опитаних, що менше ніж серед підприємств усіх областей, охоплених цим опитуванням, (43%).

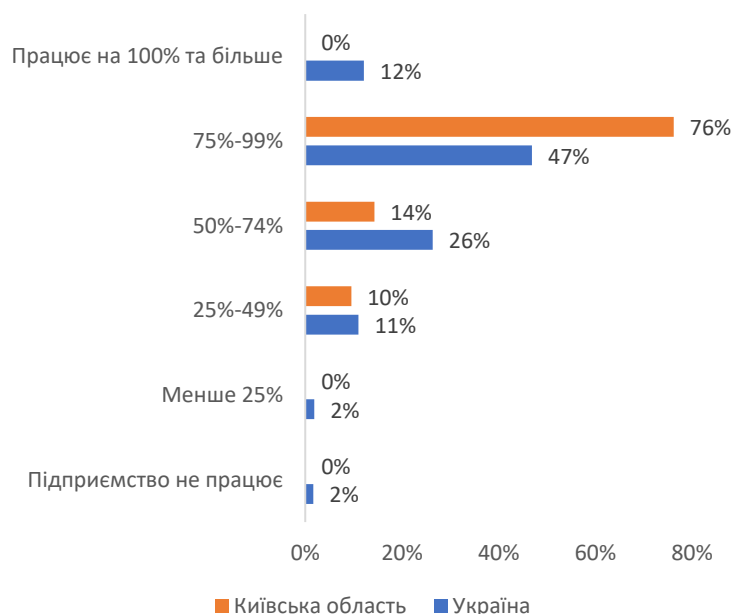
Брак обігових коштів, про який повідомили 19% підприємств Київщини, та **зменшення попиту**, яке стало проблемою для 14% місцевого бізнесу, зайняли, відповідно, четверте та п'яте місця в рейтингу перешкод для підприємств області. При цьому, тоді як в загальному серед усіх опитаних на брак обігових коштів вказує подібна частка підприємств (17%), то зменшення попиту на рівні всієї вибірки відчувається гостріше: про цю проблему в грудні повідомили 30% підприємств загалом у всіх областях, охоплених цим опитуванням.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЗАВАНТАЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА

У грудні 2023 року ситуація в Київській області продовжувала залишатися більш позитивною ніж цілому на рівні країни: 76% підприємств регіону працювали на майже повну, повну або навіть вищу потужність порівняно з довоєнним періодом (на рівні країни 59%). Однак у грудні жодне підприємство не працювало на 100% та більше (12% на рівні країни), а 76 % підприємств працювали майже на повну потужність (75% - 99%) (47% на рівні країни).

У Київській області серед опитаних знову не було зафіксовано жодного респондента, який би повідомив про зупинку роботи підприємства (2% по Україні). При цьому, 0% підприємств Київщини працювали на рівні меншому ніж 25% від довоєнних виробничих потужностей (2% на рівні країни). 10% підприємств регіону працювали на 25% - 49% порівняно з довоєнним рівнем виробництва (11% показник усієї країни). Таким чином, у сумі лише 10% підприємств Київщини працювали на рівні завантаження потужності нижчому ніж 50% або не працювали порівняно з довоєнним періодом (15% на рівні країни).

Рис. 11. Вплив війни на роботу підприємств, грудень 2023 року (% опитаних)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У Київській області, серед опитаних у грудні, 86% підприємств (ті, що змогли дати відповідь) були або є експортерами (63% на рівні України)².

² Слід зауважити, що такий високий рівень залучення бізнесу до експортної діяльності також відображає особливості вибірки для опитування, яка, у першу чергу, відображає підприємства-представники виробничої промисловості.

Станом на грудень 2023 року всі опитані експортери продовжували зовнішньоекономічну діяльність за останній рік. Серед експортерів 100% підприємств вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців (83% на рівні країни).

Рис. 12. Вплив на експортну діяльність, грудень 2023 року (% опитаних експортерів)

У грудні 2023 року темпи відновлення обсягів експорту в регіоні залишаються нижчими за рівень загальноукраїнських. У грудні індекс змін експорту становив +0,06 у Київській області, тоді як на рівні країни він становив +0,13. При цьому показник регіону був на рівні 0 у вересні, -0,05 у жовтні та +0,05 у листопаді. У грудні 17% експортерів регіону нарощували обсяги експорту, а 72% не змінювали. При цьому 11% експортерів скорочували обсяги експорту. **Очікування щодо зростання експорту в короткостроковому періоді продовжували погіршуватися.** У грудні індекс очікуваних змін експорту в регіоні становив +0,17 (+0,66 у липні, +0,56 у серпні, +0,28 у вересні, +0,32 у жовтні та +0,30 у листопаді). На рівні країни рівень очікувань щодо обсягів експорту був вищий – +0,27.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

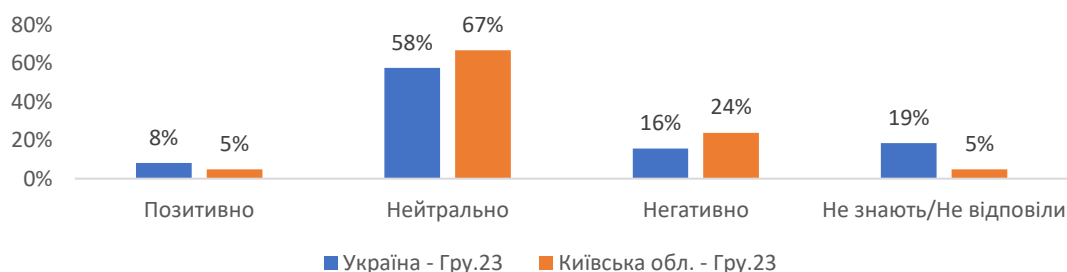
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

У грудні 2023 року лише 5% підприємств Київської області оцінили державну політику з підтримки бізнесу позитивно. Загалом у всіх областях, охоплених цим опитуванням, у грудні частка позитивних оцінок цієї політики склала 8%, що є одним із найнижчих значень за весь період проведення цього опитування.

Натомість негативні оцінки державній політиці з підтримки бізнесу в області ставили частіше (24%) ніж усі учасники опитування (16%). Нейтральних оцінок у Київській області також було більше ніж у загальній вибірці: 67% порівняно з 58%.

Крім цього, 5% представників бізнесу Київщини не відповіли на це запитання. Серед опитаних в усіх областях загалом ця частка в грудні була вищою: 19%.

Рис. 13. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, грудень 2023 (% опитаних)

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати двадцятого нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Щомісячне опитування підприємств проводиться за допомогою поєднання декількох методів збору даних: самостійне заповнення онлайн-форми та особисте опитування представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми.

Насамперед, ІЕД розіслав українським підприємствам анкету цього опитування у вигляді онлайн-форми. Частина респондентів заповнили її самі. Також ІЕД через партнерів у регіонах організував опитування, у яких ці ж питання були поставлені представникам бізнесу інтерв'юерами, а відповіді респондентів були внесені до онлайн-форми. Завдяки цьому всі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам – були зібрані в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проєкту «Ділова думка». Це, зокрема, показники які в числовому вимірі показують зміни з місяця в місяць таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні три та шість місяців.

Такі індекси обчислюються за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, якщо підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат є балансом між позитивними та негативним відповідями. Наприклад, якщо зі ста респондентів двадцять вказали на зростання виробництва, п'ятдесят респондентів – на його скорочення, і тридцять зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, де виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працівників.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 13 до 31 грудня 2023 року.

ВИБІРКА

У грудні 2023 року в Київській області було опитано 21 підприємство. Серед них представлені підприємства від малого до великого розміру (найчастіше – великі). Усі опитані підприємства – промислові. Серед них найбільшу частку складають підприємства харчової промисловості.

ДОДАТОК 1. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ В ЦИФРАХ

Вибірка

Розподіл опитаних підприємств Київської області за розміром, %

Розмір	Частка
Мікропідприємства	0%
Малі	19%
Середні	29%
Великі	52%

Розподіл опитаних підприємств Київської області за галуззю, %

Розмір	Частка
Хімічна промисловість	5%
Машинобудування	5%
Харчова промисловість	19%
Виробництво тканин, одягу та взуття	5%
Поліграфічна промисловість	5%
Інші виробництва	62%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, індекси змін (грудень 2023)

	Уся Україна	Київська область
Виробництво	0,21	0,05
Очікувані зміни виробництва	0,35	0,24
Продажі	0,24	0,10
Очікувані зміни продажів	0,35	0,14
Експорт	0,13	0,06
Очікувані зміни експорту	0,27	0,17
Дебіторська заборгованість	-0,10	0,15
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,26	0,05
Кредиторська заборгованість	-0,13	0,00
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,27	-0,05
Податкова заборгованість	-0,24	-0,07
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,33	0,00
Запаси сировини	0,05	-0,19
Очікувані зміни запасів сировини	0,26	-0,05
Запаси готової продукції	-0,32	-0,17
Очікувані зміни запасів готової продукції	-0,23	-0,18
Нові замовлення	0,23	0,05
Очікувані зміни нових замовлень	0,35	0,19
Ціни на сировину та матеріали	0,44	0,33
Ціни на сировину та матеріали, очікування	0,22	0,19
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,40	0,19
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,20	0,05

Кількість працівників	-0,11	-0,19
Очікувані зміни кількості працівників	-0,03	-0,14
Кількість працівників у вимушених відпустках	-0,13	-0,10
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	-0,26	-0,05
Кваліфіковані працівники	0,29	0,14
Некваліфіковані працівники	0,22	0,14
Оцінка фінансово-економічної ситуації	-0,07	-0,05
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,31	-0,06
Оцінка ділового середовища	-0,08	-0,20
Очікувані зміни ділового середовища	0,30	0,00
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,14	0,20
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,56	0,17